

Focus PO

Kwaliteitssysteem voor het primair onderwijs

Sturen op kwaliteit met de vaardigheidsindex (vix)

Met Focus PO 3-8 (basis) in de school en Focus PO META binnen het bestuur

Door Wijnand Gijzen, Emila Bijl en Ynte Essers

Inhoud

Inleiding	3
De vix als meta-schaal.....	4
Betekenis en kwaliteit blijven behouden.....	4
Landelijke normen op de vix-schaal.....	5
Vix-scores zijn relatief	6
School > groep > leerling.....	7
Navigeren in Focus PO.....	8
Resultaatindicatoren p20, p80 en gemiddelde (in vix-scores).....	9
De middenmoot als vertrekpunt.....	10
De schoolambities: p20 en p80.....	11
De schoolambities: ambitiegemiddelde en schoolweging	12
Sturen met p20, p80 en gemiddelde.....	13
Resultaatindicatoren Naar 1F en Naar 1S/2F (in percentages)	14
Resultaatindicatoren RLT-mix Naar 1F en Naar 1S/2F.....	15
Het nu als uitgangspunt	16
Passende resultaten voor elke leerling	17
Van eind naar begin	18
Bestuurs- en schoolbeleid met elkaar verbonden	19
Bijlage 1: Ontwikkeling vaardigheidsindex (vix).....	21
Bijlage 2: Woordenlijst.....	22

Inleiding

Als kwaliteitssysteem voor het primair onderwijs ondersteunt **Focus PO** je met hoogwaardige data. Op basis hiervan houd je zicht op de ontwikkeling van leerlingen: in de klas, binnen de school en binnen het bestuur. Naast data over de vorderingen van de leerlingen op de cruciale leerdoelen (in Focus PO 1-2 en Focus PO 1-8), zijn **Focus PO 3-8 (basis)** voor de school en **Focus PO META** voor het bestuur gericht op de resultaten van methodeoverstijgende toetsen. Ongeacht de meetschaal of de aanbieder van de toets, alle resultaten worden in Focus PO omgerekend naar de vaardigheidsindex (vix). Het doel hiervan is om eenduidig te kunnen vergelijken.

Hoogwaardige data wordt niet alleen gemaakt door de vix zelf, maar ook door wat Focus PO daarmee creëert. Bij elk resultaat berekent het systeem namelijk vijf resultaatindicatoren. Deze geven je informatie over de niveaus waarop leerlingen functioneren en de hoeveelheden leerlingen die op weg zijn naar het behalen van de referentieniveaus op de doorstroomtoets. Om kwaliteitssignalen te genereren, worden de vijf resultaatindicatoren vergeleken met de schoolambities, de schoolweging en de kengetallen van het onderwijsresultatenmodel (OR1). Dit laatste geldt niet alleen voor één vak, maar ook voor de vakken rekenen, lezen en taalverzorging samen. Ook biedt Focus PO slimme overzichten waaruit je kunt afleiden of je moet insteken op de basis- of op de verrijkte aanpak als je de resultaten wilt verhogen.

Focus PO helpt je om proactief te handelen op dat wat je wilt bereiken. Het is daarmee hét instrument dat je bij deze (be)sturingstaak ondersteunt. Als alle scholen binnen een bestuur werken met Focus PO 3-8 (basis) en het bestuur zelf gebruikt Focus PO META, dan ontstaat er één resultaattaal. Een 'resultaat' die verstaan wordt door leerkrachten, kwaliteitscoördinatoren, schoolleiders en bestuursmedewerkers kwaliteit. Over die taal lees je in dit paper.

Culemborg,
10 juli 2024

Wijnand Gijzen

De vix als meta-schaal

Als je de lengte van een voorwerp wilt meten, kun je ervoor kiezen om dat te meten in centimeters of inches. In beide gevallen meet je de lengte, maar de uitkomsten van beide metingen kun je niet vergelijken. Zo werkt het ook met toetsresultaten. Omdat volgtoetsen eigen meetschalen hebben, zijn de uitkomsten daarvan onvergelijkbaar. De vaardigheidsindex lost dit probleem op. Dit is een vergelijkingsmaat, oftewel een meta-schaal, die over alle meetschalen heen ligt. In Focus PO wordt elk toetsresultaat dat binnenkomt op basis van de normering van de toets zelf naar een vix-score omgezet. Behalve de maat veranderen de betekenis en de kwaliteit van het toetsresultaat niet.

Betekenis en kwaliteit blijven behouden

Met de betekenis van het toetsresultaat wordt de positie van een prestatie van een leerling ten opzichte van andere leerlingen in Nederland bedoeld. Zo wordt bijvoorbeeld een toetsresultaat dat precies overeenkomt met het landelijk gemiddelde omgezet naar een gemiddelde vix-score. De prestatiepositie van de leerling is in beide gevallen hetzelfde. Naast de betekenis, verandert ook de kwaliteit van het toetsresultaat niet. Dit resultaat wordt beïnvloed door de kwaliteit van de toets zelf en die hangt af van zaken als de afnameprocedure, de opbouw van de toetsvragen, de lengte van de meetschaal en de zeggingskracht van de normering. De toetsaanbieders zijn hiervoor zelf verantwoordelijk. Focus PO volgt hun beleid en acht zichzelf verantwoordelijk voor het omzettingproces van toetsresultaat naar vix-score. Dit proces is sinds de start van Focus PO steeds verder geperfectioneerd (zie Bijlage 1).

dia • taal bv

Boomtest onderwijs

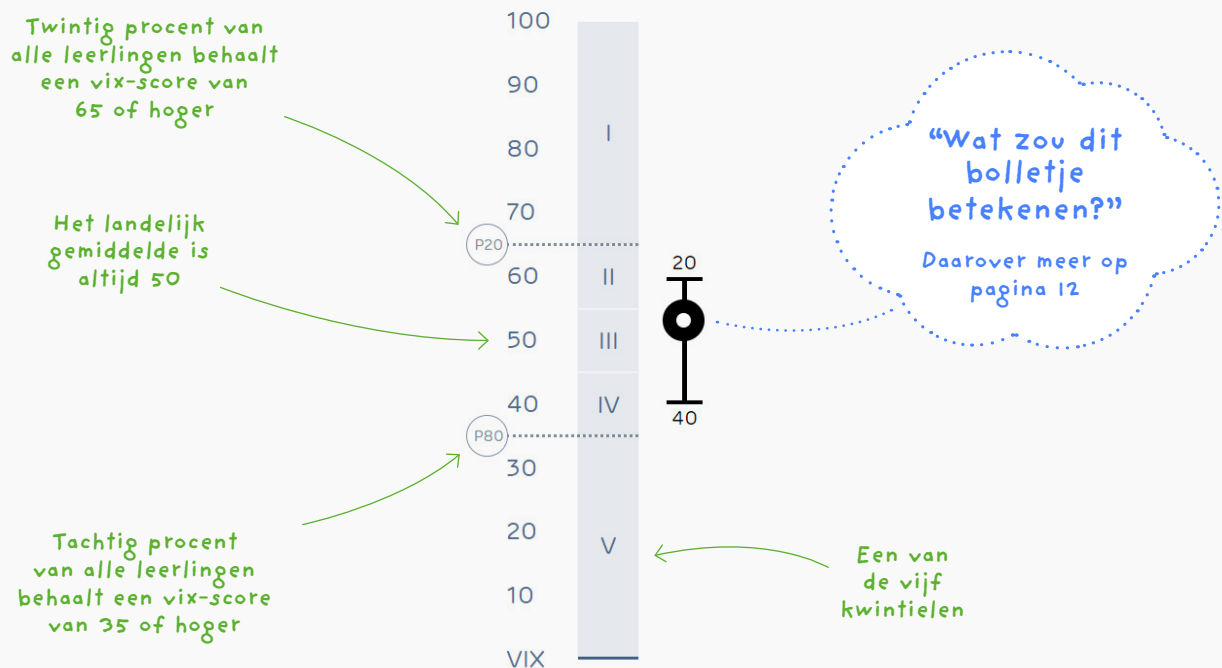
Toetsaanbieders van volgtoetsen in Nederland

Landelijke normen op de vix-schaal

Elke vix-score is een waarde op de vix-schaal die uit 100 eenheden bestaat. Die schaal is verdeeld in vijf kwintielen, aangeduid met de Romeinse cijfers I t/m V. Elk kwintiel staat voor twintig procent van de leerlingen in Nederland. In het midden van de vix-schaal bevindt zich het landelijk gemiddelde: een vix-score van 50. Dit is het gemiddelde voor elke toets op elk meetmoment.

Links van de schaal staan twee bolletjes met daarin p20 en p80. De p20 is de ondergrens van de twintig procent hoogstscorende leerlingen in Nederland. Dit bolletje staat bij een vix-score van 65. Het bolletje van de p80 staat bij een vix-score van 35. Dit is de ondergrens die door tachtig procent van alle leerlingen in Nederland wordt behaald (boven een vix-score van 35 vormen de vier kwintielen samen 80 procent). In Focus PO worden de landelijke normen p20 en p80 gebruikt als vergelijkingspunten bij de instelling van de schoolambities.

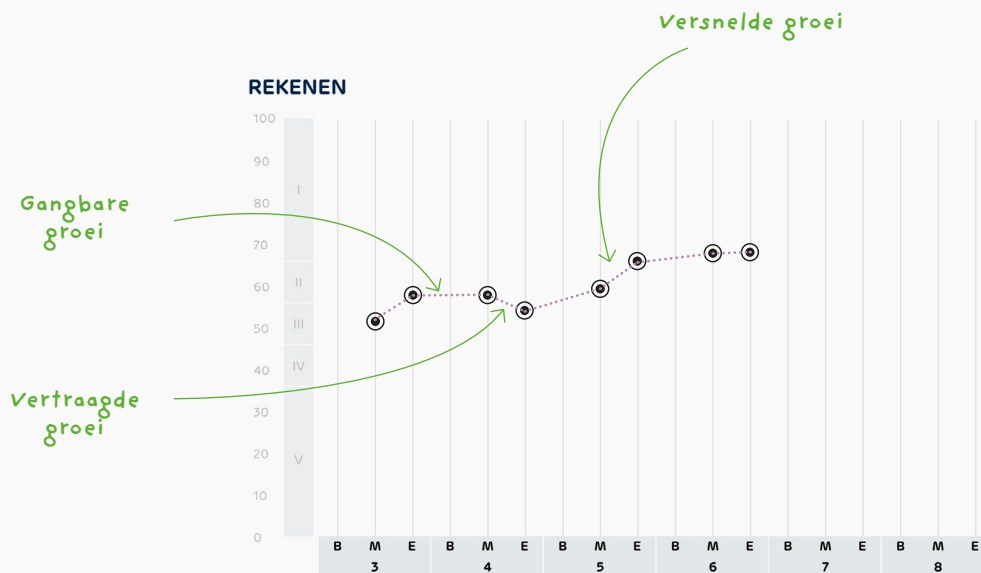

Vix-schaal

Vix-scores zijn relatief

Anders dan een absolute score op de meetschaal van een toets, is een vix-score een relatieve waarde. Het geeft de prestatiepositie aan ten opzichte van andere leerlingen in Nederland. Met de kwintielen I tot en met V is dat niet anders; ook die zijn relatief. Een vix-score is echter nauwkeuriger en daardoor houdt je beter zicht op de ontwikkeling van een leerling, een groep, een leerjaar, een bouw, een school of van alle scholen binnen een bestuur.

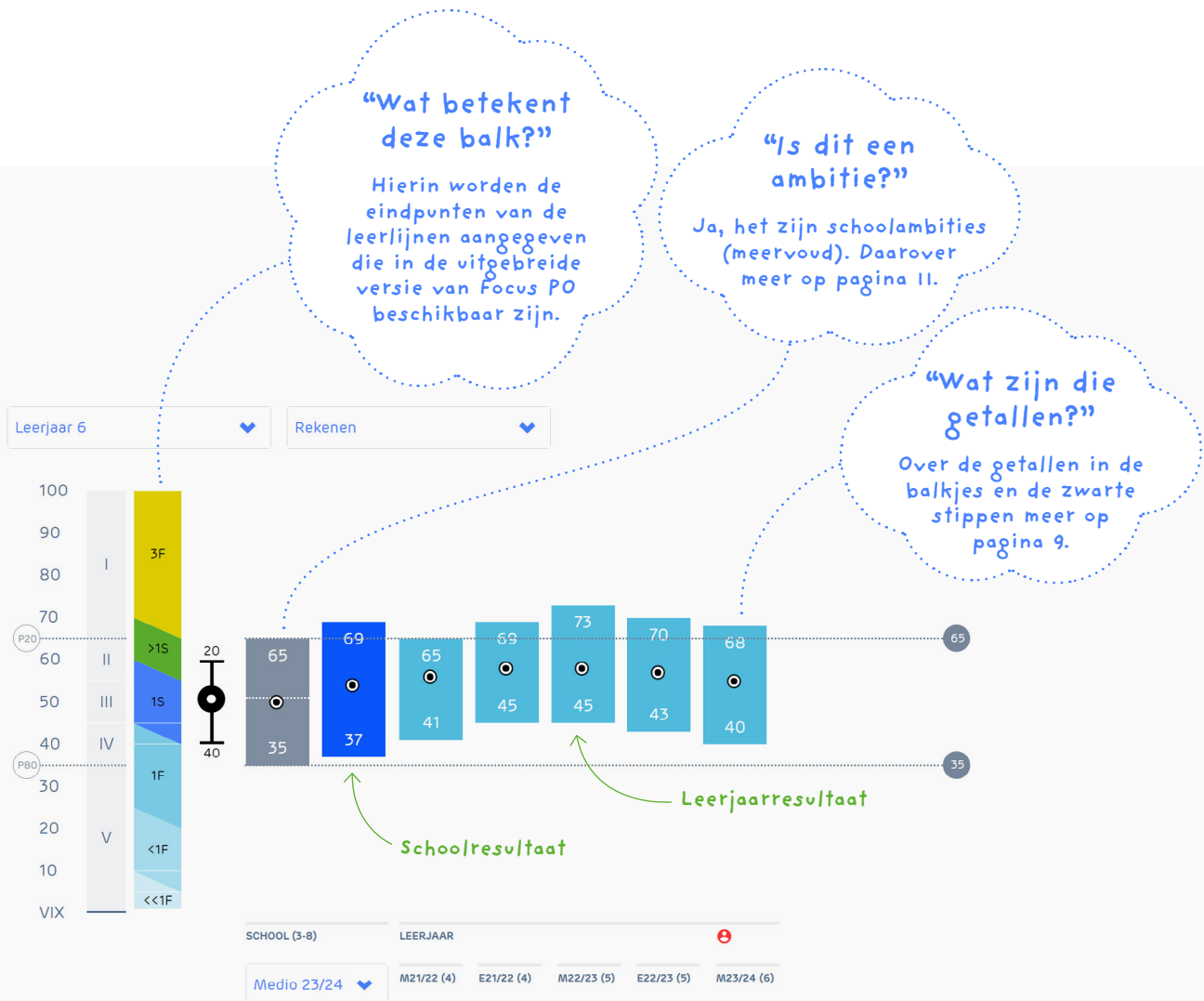
Omdat een vix-score relatief is, is groei dat ook. Als tussen twee meetmomenten een vix-score min of meer gelijk is gebleven, is er net zoveel groei doorgemaakt als alle andere leerlingen in Nederland. Anders gezegd: er is sprake van een gangbare groei. Een lagere vix-score ten opzichte van het eerste meetmoment, duidt op een vertraging van de groei. Is de vix-score daarentegen hoger, dan is er een versnelde groei doorgemaakt.

Gangbare, vertraagde en versnelde groei op de vix-schaal

School > groep > leerling

Dankzij de vix kan Focus PO de resultaten van alle leerlingen in de groepen 3 tot en met 8 samennemen. Er ontstaat dan één schoolresultaat. Met behulp van vaardigheids- of ontwikkelscores is dit niet mogelijk. Een vaardigheidsscore van bijvoorbeeld 156 in groep 4 heeft namelijk een andere betekenis dan diezelfde toetsscore in groep 7. Met het genereren van schoolresultaten voor de vakken rekenen, lezen, taalverzorging en technisch lezen, geeft Focus PO invulling aan het onderwijskundige uitgangspunt eerst de school, dan de groep en dan de leerling. Dit is een van de zes uitgangspunten waarop het systeem is gestoeld. De zes uitgangspunten zijn ontwikkeld om het onderwijs behapbaar en administratief eenvoudig te organiseren en het is dan ook logisch om de inrichting van het onderwijs te starten bij de grootste onderwijskundige eenheid: de school met haar schoolresultaten. Dankzij de vix kunnen er resultaten op dit niveau worden gegenereerd. Over de onderwijskundige uitgangspunten van Focus PO lees je meer op de website www.focuspo.nl/uitgangspunten.

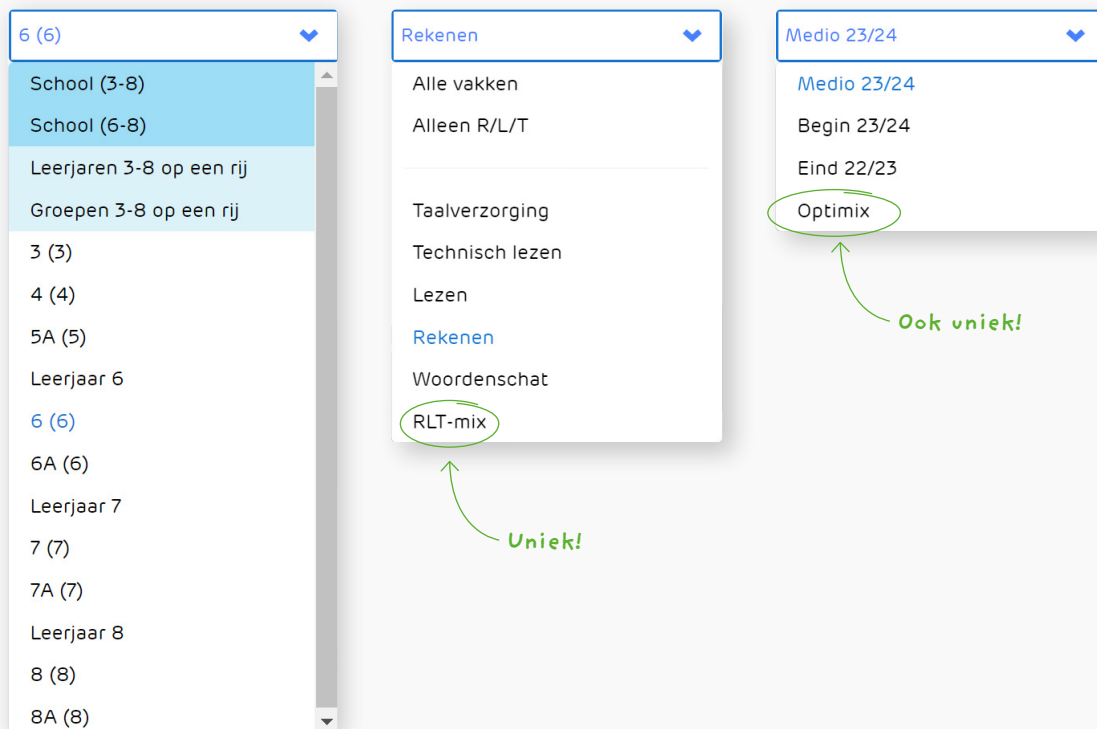
Leerjaar 6/Rekenen

Navigeren in Focus PO

In Focus PO roep je resultaten op door middel van drie navigatieknoppen: het samenvoegingsniveau, het vakgebied en het meetmoment. Met het samenvoegingsniveau wordt het niveau bedoeld waarop je vix-scores in een resultaat wilt samennemen: een groep, een leerjaar, een bouw, een school of het bestuur. Dit samennemen gebeurt voor één vak, maar kan ook voor de vakken rekenen, lezen en taalverzorging samen met de optie RLT-mix. Dit is een 'vak' dat gemaakt is om zicht te krijgen op hoe het gekozen samenvoegingsniveau ervoor staat ten opzichte van de kengetallen uit het onderwijsresultatenmodel die gebaseerd zijn op de drie vakken samen.

Naast het samenvoegingsniveau en het vak, kun je in Focus PO kiezen voor overzichten van resultaten op één moment in de tijd (een van de laatste drie meetperiodes) of door de tijd heen. Aan de tijdskeuze is recentelijk de functie optimix toegevoegd. Hiermee worden gaten in de toetsdata zoveel mogelijk opgevuld. Een schoolresultaat, bijvoorbeeld, wordt dan samengesteld uit de meest recente vix-scores van alle leerlingen uit alle groepen. Het resultaat wordt hierdoor gebaseerd op het hoogst mogelijke aantal vix-scores, waardoor je met meer zekerheid conclusies kunt trekken.

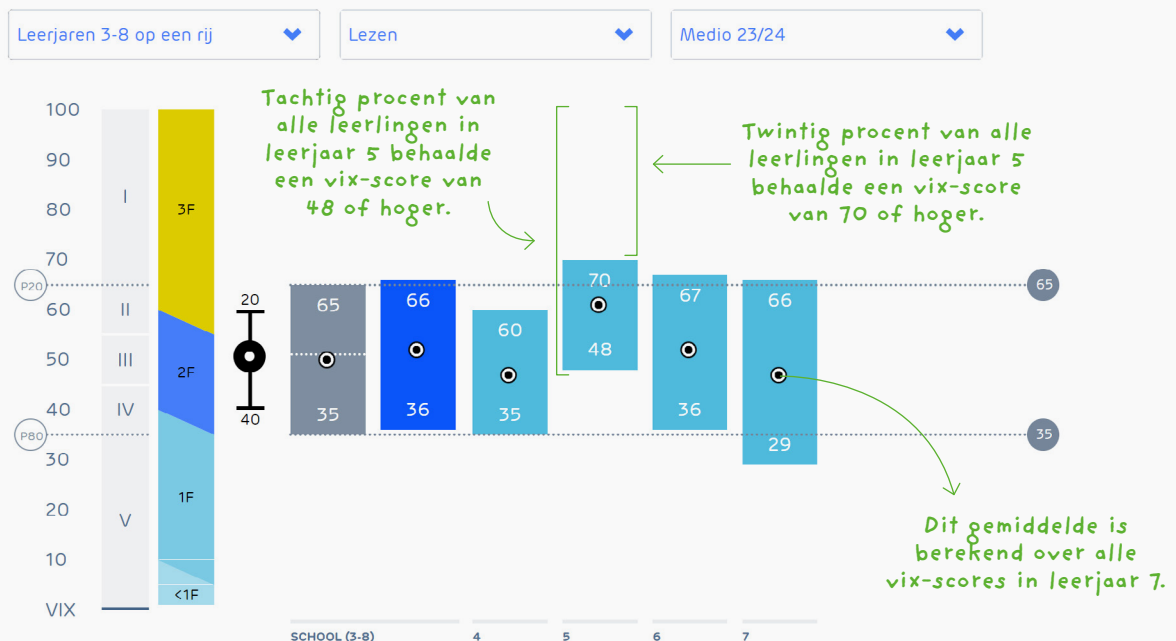
Dropdownmenu's: samenvoegingsniveaus, vakken en meetmomenten.

Resultaatindicatoren p20, p80 en gemiddelde (in vix-scores)

Elk resultaat op groeps-, leerjaar-, bouw-, school- en bestuursniveau bestaat uit drie resultaatindicatoren die in vix-scores worden uitgedrukt: p20, de p80 en het gemiddelde. Een resultaatindicator is een essentiële waarde die wordt vergeleken met een norm (over die vergelijking straks meer). De p20 is de minimale waarde die door de sterkste twintig procent leerlingen wordt behaald. Je zegt dan bijvoorbeeld: "20 procent van deze leerlingen behaalt een vix van 66 of hoger." De p80 is de minimale waarde die door tachtig procent van de leerlingen wordt behaald. Je zegt dan bijvoorbeeld: "80 procent van deze leerlingen behaalt een vix van 42 of hoger."

Voor het denken is het van belang dat de p80 ook de p20 omvat. Bij wijze van spreken: tachtig procent van alle mensen bezit minimaal 4 lange broeken en twintig procent van alle mensen bezit minimaal 7 lange broeken. Daar waar de p20 en de p80 grenswaarden aangeven in de verzameling vix-scores, wordt een gemiddelde altijd over alle scores in die verzameling berekend.

Alle leerjaren op een rij/Lezen

De middenmoot als vertrekpunt

Tussen de p20 en de p80 ligt 60 procent van alle vix-scores. Je ziet in Focus PO dus alleen de middenmoot van het resultaat op groeps-, leerjaar-, bouw-, school- of bestuursniveau. Het expliciet maken van de middenmoot is een rechtstreeks gevolg van een tweede uitgangspunt waarop Focus PO is gestoeld, namelijk: de middenmoot als vertrekpunt. Dit uitgangspunt zegt dat het (basis)onderwijs in vrijwel alle groepen vanuit een basisaanpak wordt aangestuurd. Hieromheen bevinden zich de geïntensiverde aanpak (onderzijde) en de verrijkte aanpak (bovenzijde).

Op bouw-, school- en bestuursniveau is de middenmoot tevens het ankerpunt van beleid. Focus PO laat zien of de kwaliteit van de basisaanpak (via de p80) en de verrijkte aanpak (via de p20) in orde is. Het verschil tussen de p20 en de p80 geeft de spreiding aan en zegt mogelijk ook iets over de inspanning die gepleegd moet worden om te differentiëren.

Groep 7/Rekenen

De schoolambities: p20 en p80

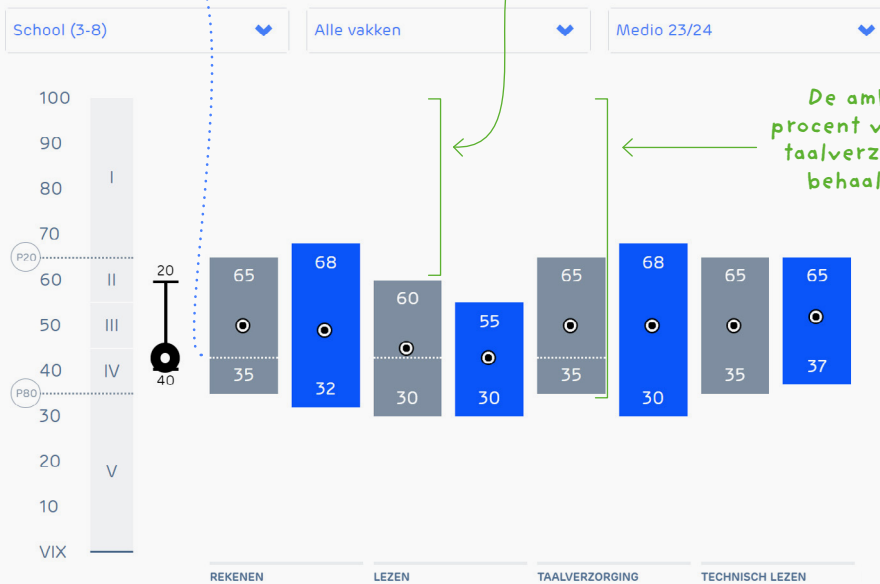
De resultaatindicatoren p20, p80 en het gemiddelde van een resultaat op groeps-, leerjaar-, bouw- school- of bestuursniveau krijgen pas betekenis als je ze gaat vergelijken. Daartoe stel je in Focus PO 3-8 (basis) per vak de schoolambities in. Deze ambities worden ook in Focus PO META zichtbaar. Je stelt schoolambities in door een keuze te maken uit een van de zes ambitieprofielen. Elk profiel bestaat uit een p20, een p80 en een gemiddelde.

De ambitie p20 is de minimale vix-score die je met je sterkste twintig procent van de leerlingen nastreeft en waarmee je de kwaliteit van het onderwijs aan deze groep leerlingen bewaakt. De ambitie p80 is de minimale vix-score die je met tachtig procent van de leerlingen nastreeft en waarmee je de kwaliteit van het onderwijs aan je basisgroep bewaakt. In het midden van de p20 en de p80 ligt het ambitiegemiddelde.

“Waarom zie ik hier een stippelijntje?”
Dat heeft met de schoolweging te maken; meer op pagina 12.

De ambitie is dat twintig procent van de leerlingen voor rekenen een vix-score behaalt van 60 of hoger.

De ambitie is dat tachtig procent van de leerlingen voor taalverzorging een vix-score behaalt van 35 of hoger.

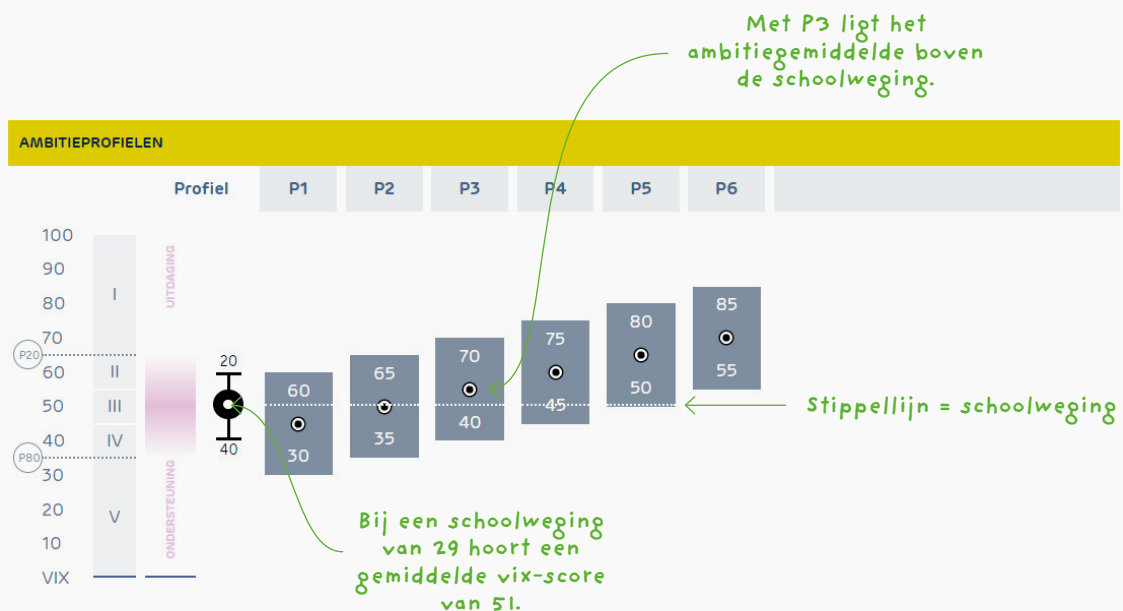
School/Alle vakken/Medio 23/24

De schoolambities: ambitiegemiddelde en schoolweging

Het ambitiegemiddelde is rechtstreeks te vergelijken met de schoolweging. In Focus PO is deze vergelijking mogelijk gemaakt door de koppeling van schaal van de schoolweging aan de vix-schaal. Beide schalen lopen namelijk synchroon aan elkaar. Uit intern statistisch onderzoek is gebleken dat de gemiddelde vix-score van alle leerlingen van een school voor rekenen, lezen en taalverzorging in zeer sterke mate (rekenen en lezen) en in beperkte mate (taalverzorging) samenhangt met de schoolweging. Bij een schoolweging van 30 hoort voor de drie genoemde vakken een schoolgemiddelde vix-score van 50. Elk punt hoger op de schaal van de schoolweging (richting de 40) betekent een punt lager op de vix-schaal; omgekeerd (richting de 20) is dit telkens een punt hoger.

Het te kiezen ambitieprofiel toets je via het ambitiegemiddelde aan de schoolweging. Het advies is om een ambitieprofiel te kiezen waarin het ambitiegemiddelde tenminste gelijk is aan, of hoger ligt dan, de schoolweging. Een ambitiegemiddelde hoger dan de schoolweging betekent namelijk dat je van alle leerlingen hogere verwachtingen over hun presteren hebt dan de verwachting die uit de schoolweging 'spreekt'. De schoolweging is namelijk een op een statistische rekenmethode gebaseerd verwachtingsgetal. Het ambitiegemiddelde daarentegen, is de praktische verwachting.

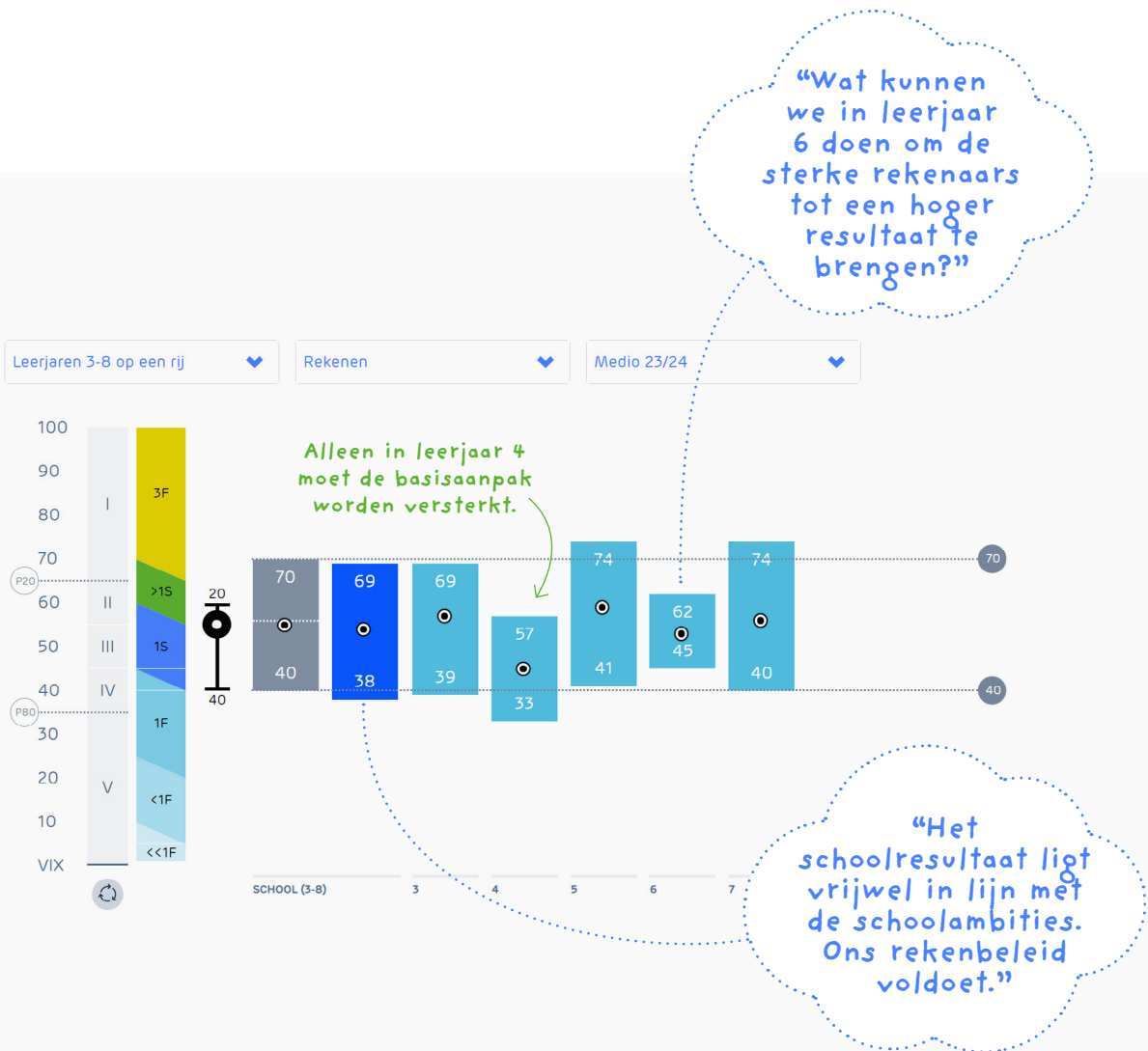

Kiezen van een ambitieprofiel

Sturen met p20, p80 en gemiddelde

In de toetsoverzichten zijn zowel de schoolambities als de schoolweging altijd zichtbaar. Hierdoor kun je de resultaatindicatoren p20, p80 en het gemiddelde goed vergelijken. De p80 is verreweg de belangrijkste indicator. Aan de hand hiervan beoordeel je de kwaliteit van je basisaanbod. Als dit lager ligt dan de ambitie p80 (en meestal ligt dan ook de p20 lager) kun je besluiten om hier extra op in te zetten. De p20 vergelijk je met de ambitie p20. Als de p80 op niveau is en de p20 niet, overweeg dan of je de verrijkte aanpak wil aanpassen, al dan niet in combinatie met het vergroten van het aantal leerlingen dat deze aanpak ontvangt.

Het gemiddelde kun je vergelijken met het ambitiegemiddelde en de schoolweging. Hierbij is wel enige voorzichtigheid geboden, want een gemiddelde gebaseerd op minder dan 100 waarnemingen is gevoelig(er) voor uitschieters. Deze resultaatindicator is vooral van waarde bij het vergelijken van resultaten door de tijd heen (trendlijn).

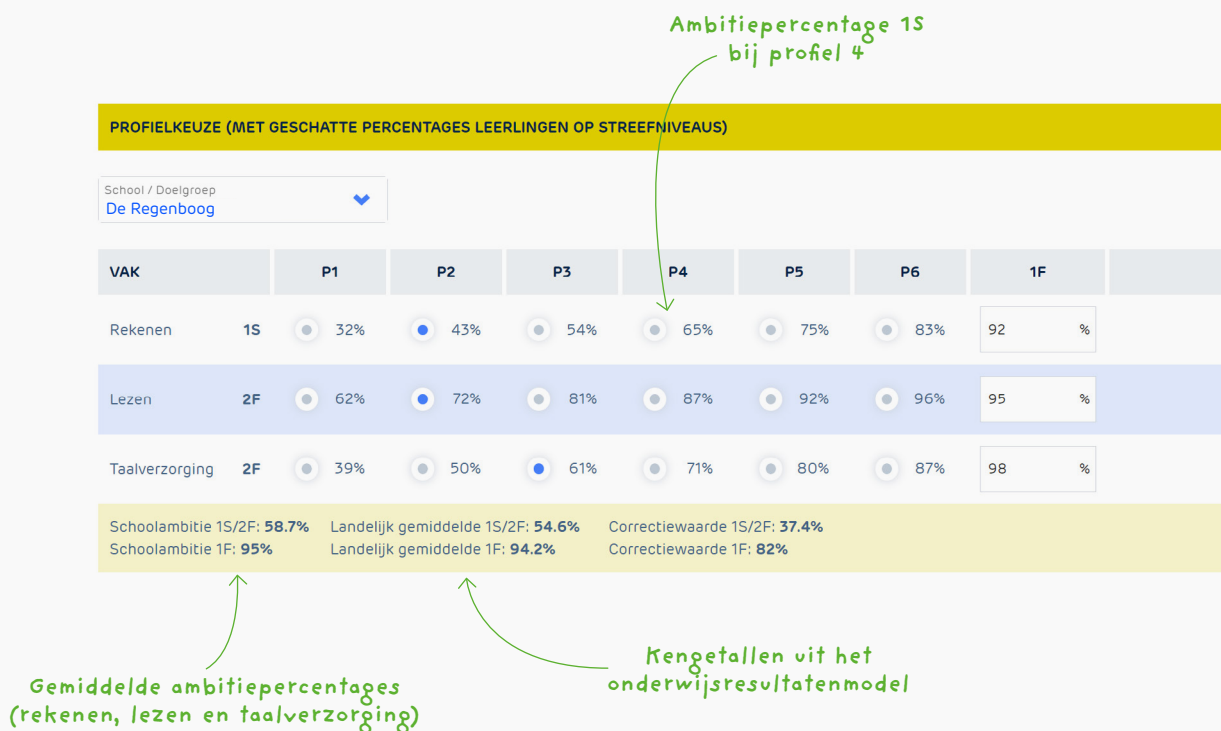
Leerjaren op een rij/Rekenen/Medio 23/24

Resultaatindicatoren Naar 1F en Naar 1S/2F (in percentages)

Naast de resultaatindicatoren p20, p80 en het gemiddelde, zijn er ook nog twee die over de referentieniveaus gaan. Dit zijn Naar 1F en Naar 1S/2F. Op de vix-schaal zijn grenswaarden vastgesteld aan de hand waarvan Focus PO aangeeft of een leerling op weg is naar het behalen van een bepaald referentieniveau op de doorstroomtoets. Bij elk groeps-, leerjaar-, bouw- of schoolresultaat wordt berekend hoeveel procent van de leerlingen op weg is naar de referentieniveaus. De percentages kun je vervolgens vergelijken met de ambitiepercentages Naar 1F en Naar 1S/2F.

Elk ambitieprofiel (p20, p80 en gemiddelde) is voor wat betreft de hoogste referentieniveaus (1S en 2F) namelijk direct gekoppeld aan een percentage leerlingen dat daaraan waarschijnlijk gaat voldoen op het moment dat de doorstroomtoets wordt afgenomen (als de schoolambities worden behaald). Voor het referentieniveau 1F kan voor elk vak zelf een ambitiepercentage worden ingegeven. Naast de vergelijking met de ambitiepercentages, kun je de resultaatindicatoren Naar 1F en Naar 1S/2F ook vergelijken met de (bij de schoolweging behorende) landelijke gemiddelden uit het onderwijsresultatenmodel (OR1).

Verwachte percentages referentieniveaus op de doorstroomtoets bij elk ambitieprofiel.

Resultaatindicatoren RLT-mix Naar 1F en Naar 1S/2F

Voor de combinatie van de vakken rekenen, lezen en taalverzorging, berekent Focus PO eveneens de vijf resultaatindicatoren. De percentages Naar 1F en Naar 1S/2F voor de RLT-mix worden berekend over het aantal volledig getoetste leerlingen. Van volledige toetsing is sprake als er voor elk van de drie vakken gelijktijdig een vix-score aanwezig is. De berekeningswijze in Focus PO komt overeen met de manier waarop de Inspectie van het Onderwijs de eindresultaten berekent.

De resultaatindicatoren Naar 1F en Naar 1S/2F voor de RLT-mix kun je vergelijken. Ten eerste kan dat met de gemiddelde ambitiepercentages 1F en 1S/2F voor rekenen, lezen en taalverzorging. Ten tweede kan dat met de landelijke gemiddelden 1F en 1S/2F (voor de drie vakken samen) en de signaleringswaarden uit het onderwijsresultatenmodel (OR1).

Van 42 van de 119 leerlingen is er tenminste één vix-score (voor rekenen, lezen of taalverzorging) niet beschikbaar.

“Is er op het vak lezen nog winst te behalen?”

OPBRENGSTEN RLT-MIX			
School (3-8) M 23/24			
DATA			
Volledig getoetst: 77 van 119 leerlingen		64,7%	
Onvolledig getoetst: 42 van 119 leerlingen		35,3%	
VIX			
	P20	P80	Gemiddelde
Behaald	57	30	44
Ambitie	62	32	47
REFERENTIELEVELS			
1F (RLT)			
Naar 1F	84%		
Schoolambitie	100%		
Landelijk gemiddelde	92,4%		
Correctiewaarde	82%		
1S/2F (RLT)			
Naar 1S/2F	38,1%		
Schoolambitie	46,7%		
Landelijk gemiddelde	49%		
Correctiewaarde	31,2%		
TOETSAANBIEDER(S)			
BOOM	100%		

Percentage leerlingen op weg Naar 1S/2F voor rekenen, lezen en taalverzorging samen.

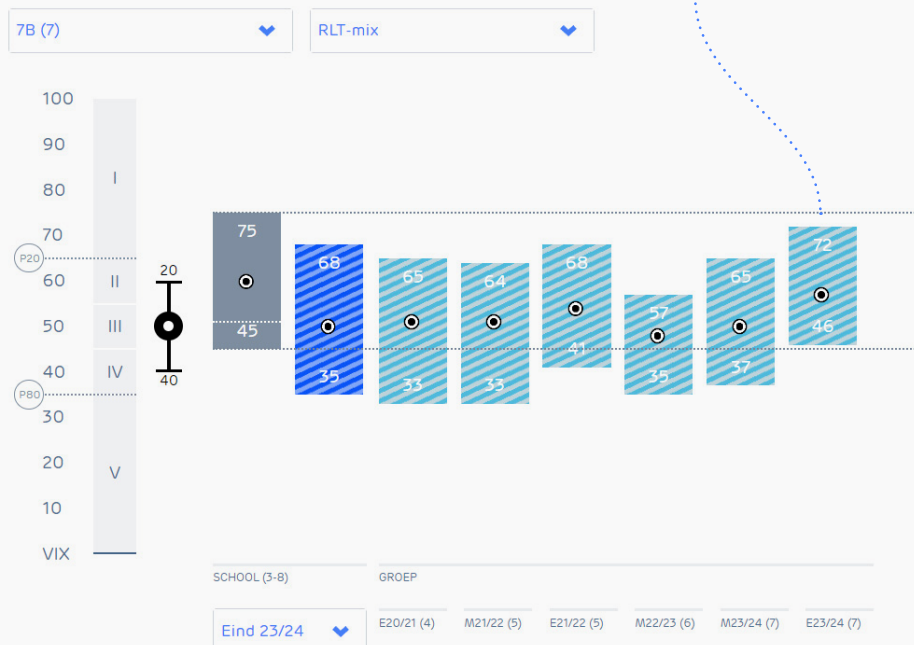
klik

Data-informatiekaart RLT-mix van School/Alleen R/L/T.

Het nu als uitgangspunt

Om door de tijd heen resultaten zuiver te kunnen vergelijken, reconstrueert Focus PO de historie als er zich veranderingen voordoen in de samenstelling van een samenvoegingsniveau. Als er bijvoorbeeld twee groepen 3 zijn die samengegaan in een groep 4, dan kijk je vanuit de huidige groep terug in de tijd naar resultaten als ware het altijd al één groep. Zo krijg je een zuiver beeld van de trendlijn. De resultaten in het huidige en alle voorgaande meetmomenten wijzigen als er leerlingen zijn die de school verlaten of tussentijds instromen (en toetsdata meenemen van de vorige school). Focus PO toont altijd de werkelijkheid zoals dat nu is en reconstrueert van daaruit de historie. Dit geldt voor alle niveaus: groep, leerjaar, bouw, school en bestuur.

“Met het nu als uitgangspunt, zie ik een realistisch verleden en kan ik zeggen dat groep 7B een versnelde groei heeft doorgemaakt.”

Groep 7b/RLT-mix

Passende resultaten voor elke leerling

In Focus PO 3-8 (basis) houd je zicht op de ontwikkeling van een leerling met behulp van de zogeheten ingeschatte leervaardigheid. Die stel je zelf in. De ingeschatte leervaardigheid is een algemeen vermogen tot leren ten opzichte van de leerlingpopulatie van een school: bevindt deze leerling zich qua lerend vermogen aan de bovenzijde (hoog), in de middenmoot (midden) of aan de onderzijde (laag)? Via de schoolambities wordt deze inschatting vertaald naar een bandbreedte waartussen vix-scores voor rekenen, lezen en taalverzorging idealiter moeten uitkomen.

Deze bandbreedte is gekoppeld aan de schoolambities. Bij een ingeschatte leervaardigheid 'hoog' ligt de bandbreedte rondom de schoolambitie p20, bij 'midden' rondom het ambitiegemiddelde en bij 'laag' rondom de p80. De schoolambities, en zeker als het ambitiegemiddelde daarvan hoger ligt dan de schoolweging, worden dus omgezet naar hoge, maar passende verwachtingen per leerling. De kleuren van de vix-scores geven aan of een leerling boven (groen), binnen (zwart) of onder de bandbreedte (rood) heeft gepresteerd.

REKENEN		L M H			M23/24	Referentieniveau doortroomtoets
		L	M	H		
600ee 3dcbf	1S	×	✓	×	56 -> 70 -> 88	Naar 1S
9ff84 385c8	1S	×	×	✓	69 -> 68 -> 77	Naar 1S
38c60 eb739	1S	×	×	✓	62 -> 66 -> 71	Naar 1S
5e0d1 3f9a4	1S	×	×	✓	69 -> 51 -> 63	Naar 1S
41e7d b23ba	1S	×	✓	×	62	Naar 1S
7aed0 053b1	1S	×	✓	×	67 -> 55 -> 62	Naar 1S
50658 658c6	1S	×	×	✓	48 -> 45 -> 57	Naar 1S
bb1ab 031dd	1S	×	×	✓	60 -> 55 -> 51	Naar 1F
0279d 5d4a5	1S	×	✓	×	33 -> 42 -> 51	Naar 1F
2eb1f 0df2f	1S	×	✓	×	33 -> 29 -> 50	Naar 1F
6aaee 49288	1S	×	✓	×	48 -> 52 -> 49	Naar 1F
afa4f 8627e	1S	✓	×	×	36 -> 35 -> 46	Naar 1F
45f29 aa977	1S	×	✓	×	32 -> 42 -> 44	Naar 1F
6c91d b35ad	1S	×	✓	×	44 -> 41 -> 44	Naar 1F
5bf7d fc82c	1S	×	✓	×	43 -> 44 -> 43	Naar 1F
b7893 46000	1S	×	✓	×	48 -> 50 -> 41	Naar 1F
abfe4 4446d	1S	×	×	✓	28 -> 26 -> 41	Naar 1F
8142c f844c	1F	✓	×	×	5 -> 7 -> 39	Naar 1F
b1dd8 b7e6b	1S	✓	×	×	38 -> 36 -> 39	Naar 1F
3532e 9e964	1S	×	✓	×	20 -> 25 -> 34	Naar 1F
dfc41 34e8e	1S	✓	×	×	29 -> 33 -> 26	Naar 1F
0983e fb6d1	1F	✓	×	×	29 -> 18 -> 23	Naar 1F

Naar 1S = 31,8% (7)
 Naar 1F = 90,9% (20)
 ○○ = boven ingeschatte leervaardigheid
 ○ = in lijn met ingeschatte leervaardigheid
 ○○ = onder ingeschatte leervaardigheid
 ! = Afname ≥ 10 vix-punten

Vix-overzicht per leerling.

Van eind naar begin

Focus PO gebruik je om de kwaliteit van het onderwijs te bewaken aan de hand van resultaten. Dat doe je per resultaat aan de hand van vijf resultaatindicatoren: p20, p80, ambitiegemiddelde (uitgedrukt in een vix-score) en Naar 1F of Naar 1S/2F (uitgedrukt in een percentage).

Door deze indicatoren te vergelijken met de schoolambities, de schoolweging en de kengetallen uit het onderwijsresultatenmodel, genereer je kwaliteitssignalen op basis waarvan je na een analyse een verbeteractie inzet, of op basis waarvan je doorgaat met wat je deed. Met de focus op de eigen wensen (schoolambities) en op wat de Inspectie van het Onderwijs van je verwacht (schoolweging en onderwijsresultatenmodel), denk en handel je van eind naar begin. Dit is nog een van de onderwijskundige uitgangspunten waarop Focus PO is gestoeld.

Resultaatindicator	Vergelijken met	Kwaliteitssignaal
P20	Ambitie p20	Heeft de sterkste twintig procent leerlingen bereikt wat er is geambieerd?
P80	Ambitie p80	Heeft tachtig procent van de leerlingen bereikt wat er is geambieerd?
Gemiddelde	Ambitiegemiddelde	Hebben de leerlingen gemiddeld gezien behaald wat er is geambieerd?
	Schoolweging	Hebben de leerlingen gemiddeld gezien behaald wat op basis van de statistische rekenmethode wordt verwacht?
Naar 1F	Ambitiepercentage 1F	Is het percentage leerlingen Naar 1F op het niveau dat wordt geambieerd?
	Landelijk gemiddelde	Is het percentage leerlingen Naar 1F op het niveau van het landelijk gemiddelde?
	Signaleringswaarde	Is het percentage leerlingen Naar 1F voor de RLT-mix tenminste op het niveau van de signaleringswaarde?
Naar 1S/2F	Ambitiepercentage 1S/2F	Is het percentage leerlingen Naar 1S/2F op het niveau dat wordt geambieerd?
	Landelijk gemiddelde	Is het percentage leerlingen Naar 1S/2F op het niveau van het landelijk gemiddelde?
	Signaleringswaarde (alleen RLT-mix)	Is het percentage leerlingen Naar 1S/2F voor de RLT-mix tenminste op het niveau van de signaleringswaarde?

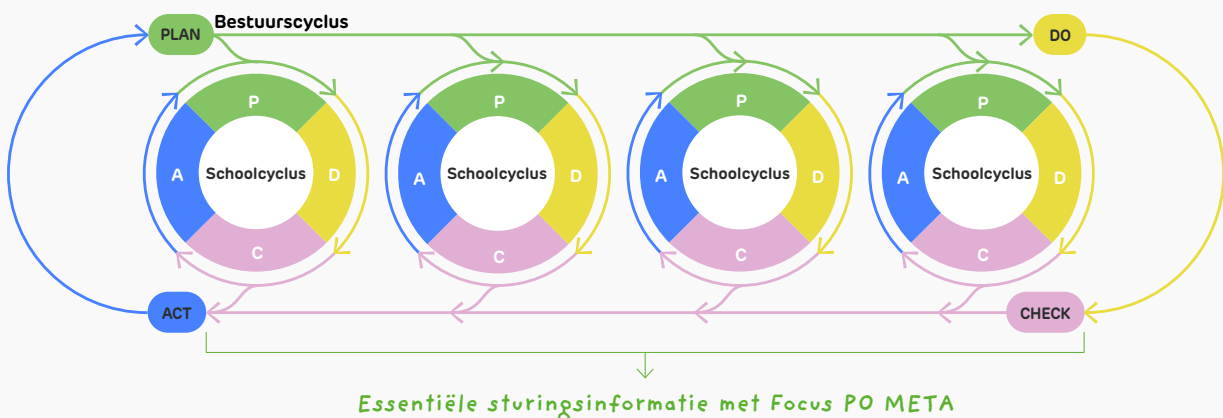
 Schoolambities (interne vergelijking) Onderwijsresultatenmodel (OR1) (externe vergelijking)

Bestuurs- en schoolbeleid met elkaar verbonden

In Focus PO META ziet een bestuursmedewerker dezelfde data op dezelfde manier weergegeven als een schoolleider, kwaliteitscoördinator of leerkracht die Focus PO 3-8 (basis) gebruikt. Omdat de informatie aan de school- en de bestuurszijde gelijk is, gaat een gesprek over de onderwijskwaliteit alleen nog over (verschillende) zienswijzen (vanuit verschillende rollen) op de data. De combinatie Focus PO META en Focus PO 3-8 (basis) brengt het bestuurs- en schoolbeleid dus volledig bij elkaar.

Focus PO META heeft drie krachtige overzichten in zich. Het eerste overzicht is vergelijkbaar met de schermen van Focus PO 3-8 (basis). Hierin worden de vix-resultaten van elke school zichtbaar. Het tweede overzicht is een tabel waarin voor elke school de percentages leerlingen op weg naar de referentieniveaus op de doorstroomtoets bij elkaar staan. Beide typen overzichten beschikken over een handige filterfunctie waarmee kwaliteitssignalen gegenereerd kunnen worden op basis van de vijf resultaatindicatoren.

Het derde overzicht ten slotte, bevat de bestuursresultaten. Deze zijn gebaseerd op de vix-scores van de leerlingen in alle scholen van het bestuur. Deze resultaten zijn te vergelijken met de bestuursambities (samengevoegde (gewogen) schoolambities) en de bestuursweging (samengevoegde (gewogen) schoolwegingen). De uitkomst hiervan kan zijn om bestuursbreed professionaliseringsbeleid in te zetten. Hiervan kunnen alle scholen profiteren.

Focus PO META brengt alle toetsdata bij elkaar.

Elke school 3-8 Alle vakken (R/L/T) Optimix

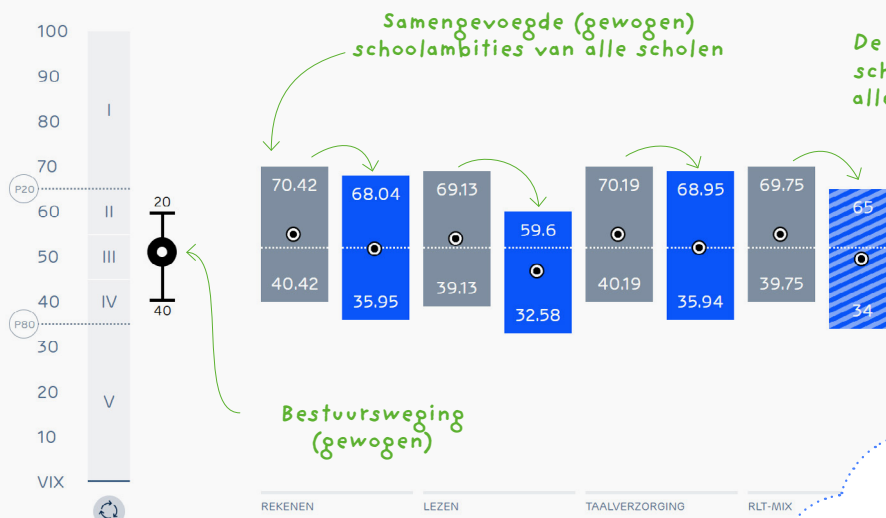
Signaal van achterblijvende resultaten

School	Schoolweging	REKENEN							LEZEN					TAALVERZORGING					RLT-MIX												
		Datavolume	Schoolambitie 1F	Landelijk gemiddelde 1F	Naar 1F	Schoolambitie 1S	Landelijk gemiddelde 1S	Naar 1S	Datavolume	Schoolambitie 1F	Landelijk gemiddelde 1F	Naar 1F	Schoolambitie 2F	Landelijk gemiddelde 2F	Naar 2F	Datavolume	Schoolambitie 1F	Landelijk gemiddelde 1F	Naar 1F	Schoolambitie 2F	Landelijk gemiddelde 2F	Naar 2F	Datavolume	Schoolambitie 1F	Landelijk gemiddelde 1F	Correctiewaarde 1F	Naar 1F	Schoolambitie 1S/2F	Landelijk gemiddelde 1S/2F	Correctiewaarde 1S/2F	Naar 1S/2F
School 3120	21.99	100	100	96.9	85.2	54	59.5	53	100	100	99.3	98.3	81	88	90.4	100	100	97.9	93.9	61	71.2	67	100	100	98	82	92.5	65.3	72.9	59.9	70.1
School 0225	22.53	100	100	96.1	43	56.8			100	99.4		72	87.2			100	97.8		50	69			100	97.8	82		55	71	57.9		
School 1920	23.43	100	100	95.3	93.4	54	52.7	48.4	72.5	100	99.1	100	81	85.1	86.4	100	100	97.4	100	61	66.8	49.5	72.5	100	97.3	82	98.5	65.3	68.2	55.8	61.1
School 0440	24	100	100	94.6	95	65	50.9	64.4	99.1	100	98.8	98.7	87	82.9	84.3	100	100	97.3	97.2	71	66	73.4	99.1	100	96.9	82	97.1	74.3	66.6	53.8	74.3
School 3872	26.2	99.6	95	93.6	92.7	54	47.4	59.8	98.9	99	98.4	99.8	81	79.1	88.5	99.6	97	96.9	96.3	61	63.5		97			96.4	65.3	63.3	49.7	70.2	

“Hoe stuurt de school op het behalen van van de hoogste referentieniveaus?”

Elke school (referentieniveaus) uit Focus PO META

Bestuur 3-8 Alle vakken (R/L/T) Optimix

“Op welk vakgebied kan er bestuursbrede professionalisering worden ingezet?”

Bestuur/Alle vakken (R/L/T)/Optimix

Bijlage 1: Ontwikkeling vaardigheidsindex (vix)

Bij de start van Focus PO in 2016 was Cito veruit de grootste toetsaanbieder. De vix-formule werd dan ook op de normatieve gegevens van deze toetsaanbieder gebaseerd. Omdat een essentieel ingrediënt voor de standaard z-scoreberekening niet voorhanden was, is hierop een variant ontwikkeld.

Door de jaren heen is de vix-formule in twee stappen geperfectioneerd met als doel om de betekenis van elk toetsresultaat zoveel mogelijk te behouden. Concreet betekende dit dat elk Cito-niveau (I tot en met V) moest matchen met het overeenkomstige kwintiel op de vix-schaal.

Het eerste onderzoek naar de mate van matching vond plaats een halfjaar na de lancering van Focus PO in 2016. In dat onderzoek werd geconstateerd dat het matchingspercentage verschilde per toets (vak), per meetmoment (medio of eind) en per leerjaar. Op basis van deze feiten werd in de basis van de vix-formule een wijziging aangebracht. Hierdoor namen de bovenstaande verschillen aanzienlijk af en steeg het gemiddelde matchingspercentage naar grofweg negentig procent.

De tweede stap was de toevoeging van een parameter waarmee voor de scheefheid van een landelijke verdeling van Cito-scores werd gecorrigeerd. Het effect hiervan was dat het matchingspercentage steeg naar gemiddeld 95 procent (met nog minimale verschillen tussen toetsen, meetmomenten en leerjaren).

Op basis van de vix-formule na stap twee, is er een omzettingstabel ontwikkeld waarmee percentielscores direct kunnen worden omgezet naar een vix-score. Deze tabel was nodig omdat aanbieders als Boom, Bureau ICE (IEP) en Diataal percentielscores zijn gaan uitleveren aan Focus PO. Met deze tabel wordt de vix-formule omzeild en worden percentielscores een-op-een omgezet. De betekenis van toetsresultaten wordt hierdoor honderd procent gewaarborgd.

Rond de zomer van 2023 is laatste correctieve stap doorgevoerd voor de resultaten van Cito-toetsen. In het uitzonderlijke geval dat in de uitkomst van de vix-formule toch nog een afwijking wordt geconstateerd ten opzichte van het Cito-kwintiel, wordt de vix-score hiervoor gecorrigeerd. Dit leidde vanzelfsprekend tot een honderd procent matching van de Cito-kwintielen enerzijds en de vix-kwintielen anderzijds. Aan die correctie is later ook nog een correctie op vix-scores rondom de D/E-grens toegevoegd.

De vaardigheidsindex is ontwikkeld door dr. Edwin Martens van statistisch onderzoeksbureau [Statisticor](#) in opdracht van, en in samenwerking met, Focus Onderwijs bv.

Bijlage 2: Woordenlijst

Ambitiegemiddelde

De middelste vix-score uit het ambitieprofiel.

Ambitiepercentage Naar 1F

Gewenst percentage leerlingen dat aan het referentieniveau 1F moet voldoen op het moment dat de doorstroomtoets wordt afgenomen.

Ambitiepercentage Naar 1S/2F

Gewenst percentage leerlingen dat aan het referentieniveau 1S/2F moet voldoen op het moment dat de doorstroomtoets wordt afgenomen.

Ambitieprofiel

Een van zes te kiezen sets van gewenste resultaten: ambitie p20, ambitie p80, ambitiegemiddelde en ambitiepercentage Naar 1S/2F.

Ambitie p20

De minimale vix-score die door de sterkste twintig procent van de leerlingen behaald moet worden.

Ambitie p80

De minimale vix-score die door tachtig procent van de leerlingen behaald moet worden.

Gemiddelde

De resultaatindicator die de gemiddelde vix-scores in een resultaat aangeeft.

Ingeschatte leervaardigheid

Een ten opzichte van de leerlingpopulatie ingeschat algemeen vermogen tot leren dat via de schoolambities wordt vertaald naar een voor de leerling passende resultaatverwachting (uitgedrukt in vix-scores).

Kengetal

Een aan de schoolwegingscategorie gekoppeld percentage met betrekking tot de referentieniveaus in het onderwijsresultatenmodel.

Kwintiel

De prestatiepositie die aangeeft in welk vijfde deel van alle leerlingen in Nederland een leerling heeft gescoord.

Landelijke normen

Verdeling van alle toetsresultaten in Nederland in vijf kwintielen, aangeduid met de Romeinse cijfers I tot en met V.

Meetmoment

Een tijdsperiode waarin Focus PO de vix-scores samenvoegt tot een resultaat.

Middenmoot

De middelste 60% van alle vix-scores in een groep, een leerjaar, een bouw, een school of van alle scholen binnen een bestuur. De middenmoot wordt begrensd door de p20 aan de bovenzijde en de p80 aan de onderzijde.

Naar 1F

De resultaatindicator die het verwachte percentage leerlingen aangeeft dat op de doorstroomtoets aan referentieniveau 1F gaat voldoen.

Naar 1S/Naar 2F

De resultaatindicator die het verwachte percentage leerlingen aangeeft dat op de doorstroomtoets aan referentieniveau 1S/2F gaat voldoen.

Onderwijsresultatenmodel

De kengetallen die de Inspectie van het Onderwijs gebruikt om te beoordelen of een school wat betreft de eindresultaten (in termen van behaalde referentieniveaus) van voldoende kwaliteit is. In strikte zin gaat het onderwijsresultatenmodel om de vergelijking van de op de doorstroomtoets behaalde driejaarsgemiddelde percentages 1F en 1S/2F voor de vakken rekenen, lezen en taalverzorging samen met de signaleringswaarden.

Optimix

Een functie waarmee vix-scores van verschillende meetmomenten samengevoegd worden met als doel om een resultaat zo compleet mogelijk te maken. Focus PO pakt per leerling de meest recente vix-score.

OR1

Afkorting van de standaard gericht op de te behalen resultaten voor rekenen en Nederlandse taal in het Onderzoekskader van de Inspectie van het Onderwijs.

P20

De resultaatindicator die de ondergrens aangeeft van de twintig procent hoogstscorende leerlingen.

P80

De resultaatindicator die de bovengrens aangeeft van de twintig procent laagstscorende leerlingen.

Percentiel

De prestatiepositie die aangeeft in welk honderdste deel van alle leerlingen in Nederland een leerling heeft gescoord.

Resultaatindicator

Een essentiële waarde die wordt vergeleken met een norm. Focus PO kent er vijf. Uitgedrukt in een vix-score zijn dat de p20, de p80 en het gemiddelde. Uitgedrukt in een percentage zijn dat Naar 1F en Naar 1S/2F.

Resultaat

Alle vix-scores in een groep, een leerjaar, een bouw, een school of binnen een bestuur, voor één vak of voor de RLT-mix, en op één meetmoment of via optimix. Van dit resultaat berekent Focus PO de resultaatindicatoren p20, p80, gemiddelde, Naar 1F en Naar 1S/2F.

RLT-mix

De gecombineerde resultaten van rekenen, lezen en taalverzorging.

Samenvoegingsniveau

Een niveau waarop resultaten van leerlingen worden samengenomen: per groep, leerjaar, bouw, school of per bestuur.

Schoolambities

Een ambitieprofiel aangevuld met een zelf gekozen ambitiepercentage Naar 1F.

Schoolweging

Een op een statistische rekenmethode gebaseerd getal dat voor alle leerlingen in een school de verwachte mate van schoolsucces uitdrukt. Dit verwachtingsgetal valt op een schaal van 20 tot 40 (met een gemiddelde van 30). In Focus PO wordt de schoolweging vertaald naar een vix-score.

Vaardigheidsindex (vix)

Een gestandaardiseerde maat met als doel om resultaten te vergelijken, al dan niet afkomstig van toetsen met verschillende meetschalen of van verschillende toetaanbieders.

Vix-schaal

Een schaal bestaande uit 100 vix-scores en waarop kwintielen zijn aangegeven.

Vix-score

Een individuele score op de vix-schaal die de prestatiepositie aangeeft ten opzichte van alle andere leerlingen in Nederland.

Focus PO

Bekijk onze website voor
meer informatie over
abonnementen, trainingen en
gratis webinars.

Ga direct naar focuspo.nl **klik hier**

Focus PO META

Krijg grip op essentiële
sturingsinformatie
in Focus PO META, de basis
van een goed gesprek over
onderwijskwaliteit.

Ga direct naar focuspo.nl/meta **klik hier**

Dit is een uitgave van:
Focus Onderwijs bv
Parallelweg West 15A
4104 AX Culemborg

Auteurs: Wijnand Gijzen, Emila Bijl, Ynte Essers
Meelezers: Bernadette Dijkman, Frenk Jansen
Tesktredactie: Inge Sneekes
Opmaak: Petra Gijzen

juli 2024 - Versie 1